

Stenbrytningen

Att hugga i sten är ett av de första hantverken som människan lärde sig. Från början högg man i sten för att skapa verktyg och redskap för att kunna jaga effektivare och sedan även bruka jorden.

Människan har också använt sig av sten för att kunna berätta om sina resor i form av runstenar och för att kunna begrava sina avlidna i stenrösen.

Senare utvecklades stenhuggarkonsten och olika konstverk och skulpturer började huggas ut. Stenarna började formas för att lättare kunna passa ihop med varandra så att väggarna som byggdes blev stabilare och tätare.

I mitten av 1800-talet hade Tyskland ett enormt behov av granit för att kunna uppföra sina fästningar, kanaler och hamnar såväl som ändlösa kilometer med gator.

Hasslö Historierunda

Blekinge låg på ett bekvämt avstånd och hade både sten och billig arbetskraft. Till en början bröts det i små, privata stenbrott vilka man fortfarande kan se slagghögar från på de mest oväntade ställen, även på Hasslö.

Sedan A K Fernström (Karlshamn) i slutet av 1800-talet börjat huggande av gatsten för export till Tyskland spred sig stenhuggeriet över hela blekingekusten och i skärgården. Det största stenbrottet låg på Tjurkö, men sten bröts ”överallt”, så även på Hasslö.

Stenbrytningen var ett hårt arbete, men gav välkommen extra inkomst.

I första hand togs de stora flyttblocken, som låg lösa i markerna.

På Hasslö hade dock denna stensort varit föremål för en viss avverkning, då mycket gått åt vid utläggandet av de försänkningar som i försvarssyfte lagts runt Västra Hästholmens befästning och i sunden.

När flyttblocken var slut fick stenhuggarna börja på graniten i själva urberget.

Hasslö Historierunda

”Det krävdes givetvis en rätt stor vana för att arbeta med det motsträviga materialet. Men när vederbörande blivit van vid arbetet, så att han kunde hantera släggor, mejslar, kilar och borrar, när han visste hur han skulle behandla ett stenblock, om de skulle tagas på klyven, borsten eller svallen, så kunde han skaffa sig en förhållandevis bra inkomst.”

Stenstäd

Hasslö Historierunda

En van gatstenshuggare föredrog att stå vid sin arbetsplats, som bestod av ett städ och en tunna, framför att arbeta exempelvis på fästningsbyggena.

Kunde han dessutom kombinera stenhuggeriet med lite inomskärsfiske hade han en jämförelsevis dräglig tillvaro efter den tidens förhållanden med låga avlöningar och långa arbetsdagar.

Många av sillfiskarna föredrog också att vintertid hugga sten framför att driva det annars på den tiden vanliga sättfisket efter sill. Men när våren kom återgick man oftast till vrakekan och fisket.

Lite varstans på ön, inte minst längs stigarna på sydöstra delen (Tången) samt på udden vid Sandvik, kan du se resterna av gamla stenbrott.

*Källor: Nils Petersson, uddautflykter.se, "Stenrik eller stenfattig"
Ex-arbete 2018 av Sara Goos (Red)*